

Таким чином, попередній аналіз результатів проведення науково-практичного семінару «Інформаційно-документаційне забезпечення діяльності вищих навчальних закладів України» дає підстави стверджувати про необхідність відпрацювання системи організації та-

ких заходів для різних категорій працівників вищих навчальних закладів у подальшому. Тільки за умови забезпечення дієвості такої системи згодом можна буде сподіватись на позитивний поступ у вирішенні поставлених проблем.

Валентина Бездрабко

**БІОГРАФІСТИКА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ІСТОРИЧНИХ
ТА ІСТОРІОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
(VI Астаховські читання)**

4 червня 2002 р. у м. Харкові відбулися позачергові VI Астаховські читання, присвячені 80-літтю від дня народження видатного ученого, родоначальника харківської історіографічної школи, доктора історичних наук, професора Віктора Івановича Астахова. Традиційно організаторами конференції виступили співзасновники Астаховських читань — Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна та Харківський гуманітарний інститут «Народна українська академія».

Від імені віце-прем'єр-міністра України В.А. Семиноженка вітання учасникам конференції оголосив Голова Державного комітету архівів України, доктор історичних наук, проф. Р.Я. Пиріг. З вітальними словами до тих, хто зібрався у конференц-залі, звернулися ректор ХНУ ім. В.Н. Каразіна, доктор соціологічних наук, проф. В.С. Бакіров, ректор Народної української академії, доктор історичних наук, проф. В.І. Астахова, директор Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства, доктор історичних наук І.В. Матяш, декан історичного факультету ХНУ ім. В.Н. Каразіна, кандидат історичних наук, проф. С.І. Посохов. На адресу читань надійшли вітання від голови Всеукраїнської Співки краєзнавців, академіка НАН України, Героя України П.Т. Тронька.

Доведену часом актуальність тематики кожних Астаховських читань цього разу знову було підтверджено. Тему конференції — «Біографістика в контексті сучасних історичних та історіографічних досліджень» чітко уявляла перша її частина — меморіальна, лейтмотивом якої стала думка: яскравість, колоритність, непересічність Віктора Івановича Астахова як особистості, ученого, керівника, громадського діяча, сім'янина — це все суть Вічності.

Інна Можайко, вихованка педагога та вченого, виступила автором і режисером фільму про В.І. Астахова, який було продемонстровано у залі конференції на початку її роботи. Вдала композиція кінострічки розгорталася навколо основної ідеї: світ В.І. Астахова — родина, друзі, колеги, наука — пам'ятає його.

На пошану Віктора Івановича з доповідями виступили провідні історіографи, випускники кафедри історіографії, джерелознавства та археології Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна — кандидат історичних наук С.М. Куделко («Астахов як історіограф»), кандидат історичних наук В.І. Бутенко («Астахов як педагог»), кандидат історичних наук Л.Ю. Посохова («Краєзнавчі студії в житті та творчості В.І. Астахова»), доктор історичних наук А.І. Епштейн («Керівник особливого типу»). Різні за тематикою доповіді об'єднував однотипний набір концептів, що наповнювали і визначали зміст його життя та творчості. Це — інтелект, інтелігентність, гуманізм.

Актуальним проблемам біографістики були присвячені доповіді відомих науковців і початківців — кандидата історичних наук М.Г. Железняка «Енциклопедія сучасної України: концепція, стан та перспективи», доктора історичних наук І.В. Матяш «До проблеми створення галузевих біобібліографічних довідників», доктора історичних наук Р.Я. Пиріга «Михайло Грушевський: проблеми створення академічної біографії вченого», доктора історичних наук О.Н. Ярмиша «З досвіду створення «Харківського біографічного словника», кандидата історичних наук В.Л. Маслійчука «Межі та безмежжя української біографістики», доктора історичних наук І.П. Сергеева «Образ римського імператора Галлієна у його життєписі та історіографії», кандидата історичних наук

О.П. Мартем'янова «З досвіду викладання курсу «Історичні портрети діячів доби античності». Основний акцент доповідачі зробили на перспективу, а не ретроспективу біографістики, шляхи та майбутній розвиток науки, підійшовши до питання з власних професійних позицій.

У ході конференції відбулися переговори між директором Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства І.Б. Матяш та деканом історичного факультету ХНУ ім. В.Н. Каразіна С.І. Посоховим, директором Держархіву Харківської області В.В. Резніковою, які намітили напрямки розширення співробітництва.

На конференції відбулася презентація двох велими цікавих видань. Перше з них — «Проблеми періодизації історії та історіографічного

процесу» (Харків, 2002, 168 с.), укладено за матеріалами V Астаховських читань (Харків, 2001), друге — «Страницы из жизни Учителя (В.И. Астахов в исследованиях и воспоминаниях)» (Харків, 2002, 176 с.), — збірка спогадів про В.І. Астахова та досліджень його біографії. Було розгорнуто виставку наукового доробку В.І. Астахова, останніх біографістичних досліджень харківських учених.

У цікавих спогадах і враженнях, доповідях і дискусіях сплинув час конференції. VI Астаховські читання наптовхнули всіх присутніх ще раз на думку про те, що пам'ять, передусім, потрібна живим, для того, щоб завжди нам, переінакшеним часом, можна було «повернутись» у часі до інакших, і все ж таки, нас, пізнати себе.

Ірина Преловська

ДО ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЖЕРЕЛ З ІСТОРІЇ УАПЦ 1920–1930 рр.

На хвилі зацікавлення церковною історією, якої «не існувало» в СРСР та УРСР, і процесу відродження автокефальної Церкви в Україні на початку 1990-х рр. відбулося звернення науковців до цієї проблематики. Проїшли наукові конференції, вийшли друком статті і монографії, досліджуються різні аспекти життя та діяння УАПЦ 1920–30-х рр. Матеріали і документи I Всеукраїнського Церковного Собору УАПЦ 1921 р. були підготовлені до видання Інститутом української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України і побачили світ окремим виданням у Львові 1999 року¹. Упорядкували том працівник ЦДАВО України Г. Михайличенко та співробітники Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського Л. Пилявець та І. Преловська.

З початку існування Інституту тема дослідження та видання друком архівних документів з історії Православної Церкви в Україні новітньої доби є одним з напрямків діяльності. Велику роботу було пророблено у справі пошуку, копіювання та археографічного опрацювання документів з фонду №3984 ЦДАВО України під назвою «Українська Автокефальна Церква. Відділ керівничий».

Видання друком матеріалів цієї серії, зокрема матеріалів Першого Всеукраїнського Пра-

вославного Церковного Собору, є надзвичайно важливим у справі вивчення церковної історії України в ХХ ст., як складової частини загальноукраїнської історії. Сучасний стан Православ'я в Україні і проблеми, пов'язані з протистоянням різних його напрямків, вимагає введення до наукового обігу досі невивчених документів, які мають безпосереднє значення для вивчення коріння тих конфліктів, які сьогодні є реальністю в державному та суспільному житті.

Документи I Всеукраїнського Собору УАПЦ 1921 р. мають велике інформаційне значення. Видання друком стенограм Собору, його канонів та ухвал, списків учасників Собору та інших документів дозволяють досить об'єктивно відтворити хід тогочасних подій, зрозуміти мотивацію його учасників, дослідити теоретичну спадщину таких відомих діячів українського національного відродження, як А. Кримський, В. Данилевич, К. Стеценко, П. Тичина, П. Демуцький, Я. Яциневич та ін.

Зараз в Інституті української археографії та джерелознавства триває робота з підготовки до видання другого збірника документів цієї серії. Йдеться про матеріали II Всеукраїнського Православного Церковного Собору УАПЦ 17–30 жовтня 1927 р. З документів Собору 1927 р. опубліковано тільки незначну частину